

MCS-potilaiden hoitoon liittyvät suositukset Etelä-Australian sairaaloille

Terveysministeriö on julkaissut Etelä-Australian osavaltiossa hoitosuositukset sellaisiin tilanteisiin, joissa monikemikaaliyliherkkä potilas joutuu hakeutumaan sairaalahoitoon jonkin sairauden vuoksi. Tässä lyhyesti joitakin olennaisia kohtia suosituksista

Paikallisen tutkimuksen mukaan monikemikaaliyliherkkiä olisi Etelä-Australian väestöstä 1 %. Lisäksi 16 % väestöstä saa jonkin verran oireita yhdestä tai muutamista kemikaaleista. Sairaalaympäristössä käytetään paljon erilaisia kemikaaleja ja siitä syystä se on hankala ympäristö mcs-potilaalle. Tästä syystä hoito suunnitellaan hyvin jo ennen sairaalaan ottamista yhteistyössä sairaalan johdon kanssa. Tavallisia ärsytysoireita aiheuttavia kemikaaleja sairaalaympäristössä ovat mm. anestesia-aineet, erilaiset pesuaineet ja hajusteet, sekä hajuvedet. Myös eräät lääkkeet ja vaikkapa huopakynät voivat aiheuttaa oireita. Mcs-oireiden kirjo on laaja, lievistä päänsärystä anafylaktiseen shokkiin, joka on hengenvaarallinen tila.

Sairaalaanottamisen valmistelu

Potilaan olisi hyvä toimittaa mahdollisuuksien mukaan ennakolta tietoja omasta sairaudestaan sairaalaan jo ennen sairaalaan sisään menoa. Potilaita suositellaan myös käyttämään rannemerkkiä sairaudestaan, esim. SOS-ranneke. Sairaalan johtoa suositellaan ottamaan yhteyttä potilaan mcs-sairautta hoitavaan lääkäriin tai toisin päin. Myös muita vaihtoehtoja kuin sairaalaan ottaminen pitäisi miettiä, jos se on mahdollista ja järkevää. Sairaalaympäristössä on olennaisinta ilmanlaatu. Tärkein paikka on potilashuone. Suositeltavin olisi yhden hengen huone asianmukaisella varustuksella. Ainakin yhden henkilökunnan jäsenen pitäisi olla jokaisella työvuoressa valmis tarvittaessa huolehtimaan potilaan erityistarpeista. Potilaalle oireita aiheuttavat aineet pitäisi olla valmiiksi kirjattuna sairauskertomukseen. Potilashuoneen pitäisi olla hyvin siivottu, eikä ylimääräistä kosteutta tai hometta saisi olla. Potilaan pitäisi voida tuoda omat vuodevaatteet ja hygieniatuotteet halutessaan. Vierailijoilta kiellettäisiin pääsy huoneeseen ilman henkilökunnan lupaa. Tästä olisi kyltti potilaan huoneen ovelle.

Sairaalassaolon aikana

Sairaalan henkilökunnan tulisi aina ensin ilmoittautua hoitajien huoneeseen saadakseen ohjeistus ennen potilashuoneeseen menoa. Huoneeseen ei saa tuoda kasveja, sanomalehtiä tms. Osaston siivouksessa tulee suosia myrkyttömiä siivousaineita. Ammeiden, WC-istuinten yms. puhdistuksessa suositellaan käytettäväksi ruokasoodaa. Myös välineistöstä hoidon aikana on suosituksensa, mm. hajusteettomat allergiatuotteet ovat suositeltavia ja lateksikäsineitä ei suositella. Potilasta hoitavan henkilökunnan tulee olla hajusteeton, käyttää allergiatestattuja tuotteita, eikä olla tupakoivia - pelkkä tupakanhaju voi laukaista oireet. Potilaan reaktioita mahdollisiin ärsykkeisiin pitäisi seurata tarkoin hoidon aikana. Erityisdieetti voi tulla myös kysymykseen ja ravitsemusterapeuttiin voidaan olla yhteydessä.

Lääkitykset

Potilaat voivat saada voimakkaita reaktioita eri lääkkeistä. Tästä syystä vaihtoehtoisia lääkkeitä ei suositella, ellei se ole aivan välttämätöntä. Potilaat voivat reagoida mm. väriaineisiin, säilöntäaineisiin ja keinotekoisiiin makeutusaineisiin. Oireita voivat olla mm. nokkosihottuna, astma-oireet, tajunnan menetykset, hyperventilaatiot ja vaikeat anafylaksiat.

Ensiapuosasto

Mcs-potilaita suositellaan pitämään rannemerkkiä sairaudestaan. Potilasta pitäisi kuulla mcs:stä, jos hän pystyy kommunikoimaan. Myös hoitavaan yleislääkəriin pitäisi olla yhteydessä, jos mahdollista. Potilaan hoitopaikan lähetyvillä ei saisi olla liikaa muita ihmisiä, ei esimerkiksi kemoterapeuttisia hoitoalueita eikä kemikaalivarastoja. Myös tietokoneista ja kopiokoneista voi tulla oireita aiheuttavia kemiallisia päästöjä. Potilastietoihin tulisi kirjata omaan osioonsa mcs:ää koskevat seikat.

Lisätietoa

Multiple Chemical Sensitivity Guidelines for South Australian Hospitals, May 2010, Government of South Australia, SA Health,
http://www.sahealth.sa.gov.au/wps/wcm/connect/a7da1b004754557a8a71fa2e504170d4/Guideline_Multiple_Chemical_Sensitivity_July2011_Final.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=a7da1b004754557a8a71fa2e504170d4&CACHE=NONE